درعليه‌ده غلطه‌ده (آرەولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճըօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Չեղեալ թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԵՐԿՈՒ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ուսուցչական վկայագրերու խնդիրը կրկին ուշադրութեան առարկայ՝ ը դառնայ այս օրերս, շնորհիւ կարգ մը գայթակղեցուցիչ յայտնութեանց՝ որոնք եղան տեղական երկու թերթերու մէջ: Առաջին յայտնութիւնները նոյն ինքն ուսուցչական ընտրելեաց քննիչ յանձնաժողովի անդամակցող անձնաւորութիւն մը ըրաւ, յօդուածներու շարքով մը՝ որոնցմէ մի միայն հետեւեալ մասը կ'արտագրենք հոս, իբր անկասկածելի վկայութիւն մը. — «Իսկ գալով օգնական դաստիարակի թեկնածութեանց, մանաւանդ աղջիկներուն, անկարելի է անոնց ագիտութեան չափը նկարագրել: Ասոնք կը յաջողէին շատ անգամ կամ խուսափել քննիչ մասնախումբին մէկ քանի անդամները շահիլ, անոնց հետ համաձայնիլ, առաջուց հարցումներ առնել, եւ նոյն իսկ դուրսը պատրաստուած գրութիւններ՝ իբր քննութեան միջոցին գրուած անցընել տալ, լաւագոյն նօթեր առնել եւ վերջապէս վկայական ստանալ: Եթէ քննիչ մասնախումբին մէջ կան անդամներ որոնք այդ կարգի ձեռնտուութեանց չեն գար, թեկնածուները խոյս կու տան անոնց եկած օրը, կամ կը պահուըտին, եւ երբ ան հեռանայ, կրկին պէս երեւան կ'ելլեն: Եթէ վերջապէս օտարներին ձեռք տան՝ կու լան, ակռաներու գլխաւոր զէնքը կը գործածեն, դիմումներ կ'ընեն, յանձնարարականներ ձեռք կը ձգեն, Ուսումն. Խորհրդոյ անդամի մը ազդեցութեան կը հասնին, մինչեւ իսկ Վարչական Ժողովն ու Պատրիարքարանը անհանգիստ կ'ընեն, եւ վերջապէս կը յաջողին վկայական ստանալ»:

Միւս յայտնութիւնները ըրած է քննութիւն անցընող եւ վկայական ստացող օրիորդ մը, որ կ'երեւայ թէ հիմա քաշուած է ուսուցչական ասպարէզէն: Աւելի մանրամասն, աւելի կենդանի եւ յանդուգն կերպով մը պատկերացուցած է քննութեան եղանակ մը՝ որուն ենթարկուեր է իր կարգին, երեւան բերելով խղճամիտ (.°) քննիչի տիպար մը՝ որ միակ ժպիտ մը հատուցանելու համար չի վարանիր քննութեան միջոցին ըլլալիք հարցումներու ցանկը թեկնածուին հաղորդելու: Այդ օրիորդը կը յորէ թէ վկայական ստացած է եթէ ոչ առանց ուզելու, գոնէ առանց գիտնալու թէ ինչպէ՛ս. այսինքն վկայականը գոգը ինկեր է վիճակահանութեան մեծ պարգեւի մը պէս՝ որ մէկ վայրկեանէն միւսը յետին աղքատը կրնայ փարթամ ու դիւրակեաց կեանքի մը տիրացնել:

Ի՛նչ որ ալ ըլլայ, քննիչին ու քննուողին այդ խոստովանութիւնները իրար կ'ամբողջացնեն ազդանշելապէս, եւ անգամ մըն ալ, — այս հեղու իր ամէնէն ցաւալի ու տխուր գոյներովը, — կը շեշտեն ուսուցչական վկայականներու բաշխման յոռի, անարդար ու վնասակար եղանակը՝ որուն պատճառաւ այնքան տուժեց ու պիտի տուժէ մեր կրթական գործը: Մենք մեր ուսուցիչներու մեծագոյն մասին անկարողութիւնն ու իրենց ասպարէզին անյարմարութիւնը, նոյն իսկ անարժանութիւնը նկատի առած առեններս երբեք չենք մոռցեր գաւառային վարժարանները: Երբ մեր մօտը, մեր աչքերուն առջեւ, ուսուցչութիւնը այս տարօրինակ ընդվզեցուցիչ ու աններելի տեսարանը մը կը ներկայացնէ, ապահովաբար աւելի ներկայանալի, աւելի սրտապնդիչ տեսարան մը չպիտի պարզէր գաւառային վարժարաններու ուսուցչական մարմինը:

Մէկ կողմ թողլով տեղին վրայ առաջ եկած երբեմն պատուելիներու միջոցորդներ, կրթութեան գործին բարելաւման պայմաններուն բացայայտապէս անծանօթ ու անհոգ [illegible], որոնք մեծ մասամբ պէս կ'արժեն գաւառային վարժարաններու մէջ, Պոլսէն գացողներն ալ, — որոնք ճարպիկ ուսուցչական գործակալութիւններու շնորհիւ դիւրաւ կը տեղաւորուին, — մեծ մասամբ չեն տարբերիր անոնցմէ՝ զոր տխրութեամբ կը դիտենք հոս, մեր մէջ: «Միայն ապիկար առաջնորդներ կամ տեղապահներ չէ որ Պոլիս մեզի համար համբաւ կը դնէ, — կը գրէր անցեալներս թղթակից մը, — ղրկուած ուսուցիչներն ալ ապիկար են ու վնասակար մեր կրթական գործին՝ զոր իբր թէ բարձրացնելու համար դուռ՝ երինս ալ կ'առնեն: Իրենց առած արդիւնքը ակնյայտ, ճիշդ անհեթեթութեան հակառակը կ'ըլլայ միշտ: Գաւառացի տարրը ընդհանրապէս ազնիւ է, չի կրնար իր ուսուցչին կարողութիւնը գնահատել, անպայման կը հիանայ անոր վրայ: Բայց քիչ շատ զարգացած եւ կրթութեան գործէ հասկցող մարդ մը դիւրաւ կրնայ հասկնալ թէ որչա՜փ անմիտք, որչա՜փ ողորմելի տարրեր են մեզի ղրկուած ուսուցիչները» — Արդէն միտք պարագայ մը նկատառումը կը բաւէ այս տողերուն ստուգութեան համոզուելու համար: Գաւառ գացող ուսուցիչները ընդհանրապէս ամէնէն ստոր վարժապետներն են. կը հաւատցուի ուրեմն թէ ուսուցիչ մը շատ անճարակ, շա՛տ անկարող եւ իր պաշտօնին անյարմար պէտք է ըլլայ ինքզինքը թէ՛ տեղափոխութեան տաղտուկներուն ու յոգնութիւններուն ենթարկելու, եւ թէ մանաւանդ շատ չնչին ամսականով մը գոհանալու համար. մինչդեռ շնորհքով ուսուցիչ մը՝ դիւրաւ պիտի կրնայ իր պաշտօնը շահիլ Պոլսոյ մէջ, եւ կամ եթէ գաւառ ալ երթալու փափաք ունենայ, չպիտի ուզէ անչնչան ամսականով մը գոհանալ:

Եւ այս ամէն անպատեհութեանց, կրթական գործին կրած այս ամէն վնասներուն պատճառը ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ այն միապաղաղ դրութիւնը որ կը տիրէ ուսուցչական վկայագիրներու բաշխման գործին մէջ: Կ'արժէ որ միշտ անդրադառնանք այդ կենսական խնդրին, կ'արժէ որ միշտ շեշտենք աւելի գիտակից ու խստապահանջ քննութեանց պէտքը այն անփորձ, յաճախ անարժան պաշտօնեաներուն համար՝ որոնց պիտի յանձնենք երբեմն նոյն իսկ իրենց տարիքէն, եւ կամ իրենցմէ աւելի տարիքոտ պատանիներու կրթութեան ու դաստիարակութեան փափուկ գործը: Մեր պարտքը գրելն է միայն. կան սակայն մարդիկ՝ որոնց պարտքը ուսուցչական վկայագիրներու բաշխման այդ վնասակար դրութեան վերջ տալն է: Ե՞րբ արդեօք բաղդաւորութիւնը պիտի ունենանք ըսելու թէ այդ մարդիկն ալ կատարեցին իրենց պարտքը, եւ թէ հետեւաբար՝ ա՛լ առջի պէս հանդիպած մարդը ուսուցչութեան չափ փափուկ ասպարէզի մը մէջ չի մացուիր:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՆՇԱՆԱԿԵԼԻ ԿԵՏԵՐ

ՀԱԿԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լրագիրներու ամէն հրատարակութեանց հաւատ չեն ընծայեր ընթերցողները: Անշուշտ բոլորովին անիրաւ չի կրնար ըլլալ այդ թերհաւատութիւնը, քանի որ նոյն ինքն լրագիրները, շատ անգամ, պաշտօնական մը տուած լուրը հերքելու շատ մը բանաւոր պատճառներ կ'ունենան: Նոյն իսկ կը պատահի որ թերթ մը հետեւեալ օրը խոստովանի մէկ օր առաջ գրածին անճիշդ ըլլալը:

Այդ հերքումներն ու հակասութիւնները ընթերցողին կը թելադրեն այն համոզումը թէ լրագիրներու բոլոր գրածներն ալ անպատճառ ստոյգ չեն: Լրագիրներու բովանդակութեան ամէնէն աւելի հակասական մասը անշուշտ քաղաքական լուրերն են, եւ հոս երբ ընթերցողը իր կարդացած լուրերուն մէջ իրար հակասող բաներու հանդիպի, պէտք չէ մեր թերթերուն միայն վերագրէ ատիկա. շատ անարդար բան մը պիտի ըլլար ատիկա, քանի որ լրագրի այդ հակասական մասը մեծ մասամբ կ'առնեն այն պէս, որպէս կը գտնեն եւրոպականներուն մէջ:

Բայց լրագիրներու հակասութիւնները միմիայն այդ մասին մէջ չէ որ կը գտնուին: Ընթերցողը երբեմն կը գտնէ այնպիսի լուրեր, որոնք ո՛չ միայն զիրար կը ջրեն, այլ մանաւանդ իրարու բոլորովին հակառակ կ'ըլլան: Անոր այդ մասը կուգան ալ աւելի ամրացնելու իրենց այն համոզումը թէ լրագիրները շատ քիչ կարեւորութիւն կու տան իրենց տուած տեղերուն ճշդութիւնը ստուգելու:

Այս երկուշաբթի օրուան առաւօտեան թերթերը աչքէ անցընել կը բաւէ, այդ կարգի հակասութիւն մը տեսնելու համար:

Կիլիկիոյ Շնորհալորդ Կաթողիկոսին հրաժեշտի քարոզի նկարագրութեան մէջ մին գրած է որ ժողովուրդը փղձկեր էր ու միւսը թէ լեցուցած էր եկեղեցին: Արդ առանց որոշն հաւատալ: Երկուքն ալ անշուշտ իրենց լրաբերները ունէին հոն: Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ որ մէկը շատ կը տեսնէ հաւատացեալները, միւսը՝ քիչ: Եկեղեցի մը կա՛մ լեցուն կ'ըլլայ, կամ բաւական ժողովուրդ կ'ունենայ եւ կամ փոքրաթիւ հաւատացեալներ: Այդ երեք պարագաներն ալ տարբերել՝ շատ դժուար գործ մը չէ. նոյն իսկ պահ մը ենթադրելով թէ դատողական կարողութիւնն ալ այդ կարգի պարզ խնդիրներու մէջ ունենար իր տարբերութիւնը, գոնէ այդ երեք կէտերէն մօտաւորագոյն երկուքին մէջէն պէտք էր կայանար, եւ ոչ թէ երկու ծայրագոյններուն: Այս այսպէս ընդունելով, դարձեալ առանց համոզկեր պատասխանի կը մնայ վերի հարցումը. թէ ի՞նչը վերագրել այդ հակասութիւնը: Կա՛մ այն է որ լրաբեր չկար, եւ կամ թէ եղածները իրենց քէֆէն գացած էին հոն: Բայց նկատելով որ խօսուած քարոզը, շատ քիչ տարբերութեամբ՝ երկուքն ալ շատ անգամ նոյն բառերով գրած կ'ըլլան, դարձեալ անկարելի կը թուի որ լրաբերներ չգտնուէին հոն եւ կամ անտարբեր վերաբերում մը ունենային իրենց պաշտօնին հանդէպ:

Միակ պատճառը, ըստ մեզ, այս հակասութեան—ինքնին ոչ այնքան կարեւոր բայց նշանակելի կէտ մը մեր բարքերուն մէջ—բուն խնդրէն դուրս եղող երկրորդական կէտերու մասին մեր լրագրողներուն տուած նուազ կարեւորութիւնն է: Երկու լրագիրներուն ալ պաշտօնը խօսուելիք քարոզը նօթագրել էր: Ատիկա ըրած են, հետեւաբար ալ մնացեալին հոգ չեն տարած: Ի՛նչ հարկ կար անգամ մըն ալ եկեղեցին աչք պտտցնել, տեսնել թէ մարդ կա՞ր թէ ոչ հոն, եւ ո՞րչափ: Ասոնք այնպիսի բաներ են որ խմբագրատան մէջ նօթերը կարգի դրուած պահուն ալ կրնան ըլլալ: Պաշտօնի խղճամիտ կատարումը անհրաժեշտ է ամէն մարդու, մանաւանդ լրաբերի մը համար:

ՓԱՐԷՍ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՏԵՍԱԿԱՆԷՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆԻՆ

[illegible]: Մեր ազգ. նախնական վարժարանները դեռ [illegible] կը չինեն առանց յաջողի: Այն ուսումները եւ գիտութիւնները որոնք կ'ուսուցուին անոնց մէջ, առհասարակ, չճշդուած եւ հարեւանցիութեան հանգամանք մը ունին իրենց մէջ: Մեր ուսուցչական մարմիններն ալ, խիստ քիչ բացառութեամբ, դժբաղդաբար շատ հեռի կը գտնուին ըմբռնելէ իրենց կոչման բարձրութիւնը ու նուիրականութիւնը, եւ գիտակցօրէն չէ որ կը սորվեցնեն: Այսու հանդերձ, պէտք է ընդունինք թէ անոնք կ'ընեն ինչ որ գիտեն, եւ կ'ընեն ինչ որ կրնան:

Խնդիրը այսպէս իր պարզութեանը եւ մերկութեանը մէջ ներկայացնելնիս թերեւս առջի բերան կրթական շահերու հակառակ եւ մինչեւ իսկ վնասակար նկատուի ոմանց կողմէ. սակայն մեր անկեղծ համոզումն այն է թէ այս կարգի թերութիւնները չեն կրնար չակուիլ, բայց միայն անոնց վրայ յայտնի կերպով եւ յաճախակի խօսելով ու գրելով:

Ի՛նչ հիմերու վրայ պէտք է հիմնել ազգ. մանկական նախնական կրթութիւնը: Մեզի կը թուի թէ բնական եւ բանաւոր պատասխանը պիտի ըլլար, դնել զայն այնպիսի հիմերու վրայ՝ որոնք հաւանականօրէն պիտի ապահովեն անոնց կրթական օգտակարութիւնը եւ երջանկութիւնը: Ուսուցանել անոնց այն բոլոր գիտութիւնները որոնք կրնան ուսուցուիլ օգտակար եւ շահաւոր կերպով՝ դպրոցական երկարատեւ շրջանին մէջ: Մէկ խօսքով, աւանդել ուսմանց եւ գիտութեանց այնպիսի ընթացք մը որ ճշմարտապէս ծառայելով հանդերձ անոնց բարոյական, մտաւորական եւ ֆիզիքական զարգացման, յաջողապէս պիտի պատրաստէ զանոնք կեանքի նիւթական պէտքերուն,— այն առեւտրական եւ արհեստական ասպարէզներուն՝ որոնց մէջ մեծամասնութիւնը պիտի փնտռէ իրենց հացը եւ օգտակարութիւնը:

Մենք համակարծիք չենք անոնց՝ որոնք կարծել կը թուին թէ մեր նախնական վարժարանները լոկ կոչուած են ծառայելու մանկանց բարոյական զարգացման, եւ թէ անոնցմէ ընթացաւարտ եղողները կա՛մ պէտք է արհեստ մը սորվին եւ կամ քանի մը տարի երկրորդական կամ մասնագիտական վարժարան մը յաճախեն՝ հացի խնդիրը լուծելու համար: Ընդհակառակը՝ կը կարծենք թէ մեր նախնական վարժարանները, որոնք շատ անգամ բարձրագոյն նախակրթարաններու դերն ալ կատարելու կոչուած են, կրնան աւելի հիմնական եւ աւելի նպաստաւոր արդիւնքներ արտադրել, եթէ անոնց իւրաքանչիւրը ունենար իր առջեւ կրթական որոշ ծրագիրը, եւ ամէն ջանք ի գործ դնէր՝ այդ ծրագիրը իրագործելու համար:

Անշուշտ մենք շատ հեռի ենք սպասելէ մեծ արդիւնք, համեստ պիւտճէներով: Մեր խոնարհ կարծիքը սա՛ն է թէ մեր բոլոր նախնական վարժարանները հաւասարապէս կը թերանան իրենց պիւտճէներուն համապատասխան արդիւնք արտադրելէ, ու հաւասարապէս շրջապատուած կը գտնուին անգործնական ծրագիրներու եւ ընդհանուր անհոգութեան կաշկանդիչ եւ տխուր մթնոլորտով մը:

Արեւելքի յարգելի աշխատակիցներէն մէկը վերջերս իրաւամբ դիտել կու տար թէ վաճառականի եւ գործի մարդու համար անհրաժեշտ եղող նախնական կրթութիւնը գիտակցօրէն եւ ձեռնհասօրէն չէր աւանդուեր մեր դպրոցներուն մէջ, որպէս զի անոնք որոնք թէ՛ բնական հակումով եւ թէ ծնողական յորդորներով առեւտրական ասպարէզին պատրաստուիլ պիտի ուզէին, դպրոցական շրջանին մէջ իրենց տրամադրութեան ներքեւ կարենային գտնել նախնական նիւթը այդ գործին:

Ասոր պէտքը աւելի կը շեշտուի երբ յիշենք թէ մեր նախնական վարժարաններու ընթացաւարտները, մեծ մասամբ աղքատ եւ միջակ դասակարգերու զաւակներ, խիստ քիչ անգամ պատեհութիւն կ'ունենան շարունակելու իրենց ուսումը, երկրորդական կամ մասնագիտական վարժարաններու մէջ:

Ինչո՞ւ մեր ազգ. դպրոցներու ընթացաւարտ մը չկարենայ գրել հայերէն պարզ առեւտրական նամակ մը. ինչո՞ւ անիկա իւրացուցած չըլլայ առեւտրական թղթակցութեան նախնական գիտելիքները, եւ չունենայ ընդհանուր գաղափար մը փոխագիրի, ամուսակի, չէքի, եւն. ի մասին, ինչո՞ւ ան չկարենայ խօսիլ, գրել եւ կարդալ թուրքերէն ու ֆրանսերէն լեզուները, գոնէ մինչեւ մէկ աստիճան մը: Միթէ աստիճանով անհնարինը սպասե՞լ պիտի ըլլար խնամեալ նախնական կրթութենէ մը:

Ճշմարտութիւնը սա՛ն է թէ դասաւանդութեանց մէջ կեդրոնացումն ու ձեռնհասութիւնը մեծապէս կը պակսին, եւ լաւ պիտի ընէինք եթէ ընդունէինք ասոր տխուր իրականութիւն մը ըլլալը, եւ ամէն ջանք ի գործ դնէինք ազատելու մեր դպրոցները, մեր լուսոյ վառարանները, իրենց քաոսային վիճակէն:

Գալով մեր ազգը արհեստ սորվեցնելու կարեւոր խնդրոյն, յիրաւի ուրախութիւն է տեսնել թէ ձեռական աշխատութեանց դէմ մեր մէջ արմատացած նախապաշարումները տակաւ անհետանալու վրայ են. սակայն չմոռնանք յիշելու թէ Թուրքիոյ մէջ անտեսական պարագաները արագօրէն բարեփոխուելու վրայ են: Շոգիի, ելեկտրականութեան եւ ձեռական աշխատութեանց տեղը գրաւող այլ եւ այլ մեքենաներու հետզհետէ աւելի ընդարձակօրէն գործածուիլը ստեղծելու վրայ է բարձրագոյն կարգի ճարտարագիտական հմտութիւն ունեցող արհեստաւորներու զգալի պէտքը: Արհեստները, ընդհանուր առմամբ, գրեթէ իրենց նախնական վիճակին մէջ կը գտնուին ցարդ, բայց քանի որ պզտիկ կրպակներու կամ խանութներու մէջ մէկ քանի պարզ գործիքներու միջոցաւ ձեռք բերուած արհեստները լաւ ապագայ մը չեն կրնար խոստանալ, տակաւ սկսած են աւելի գիտականօրէն կազմակերպել այդ արհեստները: Հետեւաբար ամէն բանէ առաջ աշխատելու ենք մեր անտեսական պարագաները յարմարցնելու քաղաքակրթութեան նոր եւ գիտական պահանջներուն:

Սոյն առթիւ է մը կ'իմանանք թէ եգիպտական կառավարութիւնը, իբր նախափորձ, գործադրելու վրայ է ծրագիր մը, որով որոշապէս կը զօդէ ուղղակի իր հսկողութեան ներքեւ գտնուող տեղական դպրոցները ճարտարարուեստական զբաղումներու: Կարգադրութիւններ ըրած է, որով կարգ մը խնամքով ընտրուած դպրոցական աշակերտներ, երկու տարուան համար, պիտի կարենան աշխատիլ կառավարական ու մասնաւոր աշխատանոցներու եւ գործարաններու մէջ, նուիրելով աւուրական ժամերը իրենց արհեստին, եւ շարունակելով իրենց դպրոցական ուսումը կէս օրէն ետքը: Կը հաւատացուի թէ կառավարութիւնը ըստ բաւականին քաջալերութիւն գտնելով՝ մտադիր է միեւնոյն միջոցները ձեռք առնելու Աղեքսանդրիա, Ասիութ, եւն. գտնուող այդ կարգի նախնական դպրոցներու մէջ:

Արդեօք կարելի չէ՞ր ըլլար մեր ազգ. դպրոցներու համար հետեւիլ այդպիսի ընթացքի մը, եւ դրականապէս զօդել իրենց աւանդած ուսումները եւ գիտութիւնները առեւտրական, արուեստագիտական եւ երկրագործական ձեռնարկներու:

Նաեւ, կարծենք թէ, աւելորդ պիտի ըլլար մասնաւորել անհուն կարեւորութիւնը եւ օգտակարութիւնը արուեստաբանական այն դպրոցներուն, որոնք կրնային բացուիլ գէթ մէկ քանի կեդրոնական քաղաքներու մէջ, եւ ուր հայ պատանի մը, որ ընդհանուր լաւ դաստիարակութիւն մը ստացած է, պիտի կարենար մշակել ո եւ է արհեստական ճիւղ մը՝ ժամանակին եւ միջավայրին պէտքերուն համապատասխանող:

Թերեւս պիտի առարկուի, հապա դրամը, դրամը ո՞ւրկէ ձեռք պիտի ձգուի այդ տեսակ հաստատութիւններ հիմնելու համար: Մենք կը պատասխանենք թէ դրամը պիտի գտնուի, մեր ունեւորները սիրով եւ յօժարութեամբ պիտի բանան իրենց քսակներուն բերանները, երբ տեսնեն թէ մեր վարչական մարմինները գործի մարդու կուռ սկզբունքներով առաջնորդուած իմաստութեամբ եւ արդիւնաւոր կերպով կը գործածեն նախապէս ըրուածները:

Դպրոցական կեանքը, աւելորդ է ըսել, անփոխարինելի ու անգնահատելի արժէք մը ունի, եւ պէտք չէ որ մտացածին ու երեւակայական յոյսերով վատնուի: Կարծիքներու փոխանակութիւնը վերոյիշեալ կարեւոր խնդիրներու վրայ, մեզի կը թուի որ թէ՛ շահեկան պիտի ըլլայ եւ թէ հրահանգիչ:

ՏՈՒԹ. Ս. Վ. ԵԶԵԿԻԵԼԵԱՆ
Աղեքսանդրիա

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՏԱՊԱԶԱՐ, 30 Հոկտ.

Լեւոն էֆ. Ջիլինկիրեան, Իզմիրի նախկին երաժշտապետը, Ատապազարցին է որ կը վայելէ իբր երկու ամիսներէ ի վեր, իր գլխաւոր եկեղեցիներէն Ս. Հրեշտակապետի եւ Ս. Կարապետի դըպրապետութեան պաշտօնին հրաւիրելով զինքը: Հանգուցեալ պապա Համբարձումէն յետոյ—որ իբր 22 տարիներ առաջ նոր թուական մը կը բանար հայ ձայնագիր երաժշտութեան հաստատումովը տեղւոյս մէջ—ամէնէն արժանաւոր յաջորդն է Լեւոն էֆ. որ կուգայ բարեկարգել Ատապազարի Հայոց եկեղեցական երաժշտութիւնը, տարիներու ընթացքին մէջ իր անկեալ ու խրթնացած վիճակէն ազատելով զայն:

Ջիլինկիրեան էֆ. գրեթէ մէկ ու կէս ամիս դասախօսելով զարմանալի արդիւնք առաջ բերած է, կիրակնամուտ արարողութիւնը ու կիրակիի Ս. պատարագի երգեցողութիւնը ազնուելի կերպով բարեկարգելով ի նորոյ:

Իր պաշտօնին գերին է ան: Շաբաթէն ու կիրակիէն զատ, ամէն օր կէս օրին եւ իրիկունը, երկու վարժարաններու ձայնաւոր մանր աղոց մէկական կէսական ժամ երաժշտական դաս ունի. միեւնոյն օրերուն՝ երկու աղջկանց վարժարաններու եւ երկու մանչերու վարժարաններու մէջ փոխն ի փոխ երգի դաս ունի մէյմէկ ժամ: Գալով գիշերներուն, ամէն գիշեր դարձեալ փոխն ի փոխ Ս. Հրեշտակապետի եւ Ս. Կրպ.ի դպրաց դասերուն հայ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (3)

ՓՕԼ ՊԷՐԹՆԷՅ

ՍԻՐՈՒԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՀՈՎԱՆԻԻՆ ՏԱԿ

Ա.

ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

— Կարելի է, բայց քաղաքավար չէք, պարոն Պաւազմօրան:

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք:

— Սա ըսել կ'ուզեմ որ ձեր բռնած վարմունքը անհաճութիւն կը պատճառէ:

— Օ՛հ, օրիորդ մըն էք դուք. պիտի ծեծեմ ձեզ:

— Հետաքրքիր եմ տեսնելու թէ ինչպէս պիտի ծեծէք:

— Լիրբ մըն էք դուք...

Անդարձ շարժումով մը ձեռքը վերցուցած էր, բայց արդէն իսկ կը միջամտէին ու իրարմէ կը զատէին զանոնք:

— Չէ՞ք մտածեր որ հետեւանք մը չի կրնար ունենալ առանց չնչին բանի մը համար կռուիլ. պարոննե՛ր, իրարու տուէք ձեռքերնիդ:

Ու ամէնքը մէկէն ցրուեցին.

— Կը սխալիք, ան դիտաւորութիւն չունէր զարնելու:

— Ունէր, հաւատացէք պարոն Պաւազմօրան:

Միայն վկաներ գտնել կը մնայ:

Կէս գիշերուան մօտ էր, երբ Պ. Լըգալ, զարհուրած, բարեկամներու եւ ընկերներու քով կ'երթար:

— Այս յիմար գործը վերջացուցէք հոս վաղը առտու. բարեբաղդաբար ամբ. Էվրար մեզի հետ պիտի ըլլայ. վերջացուցէք՝ որպէս զի մէկը չիմանայ:

. . . .

Պարոնին բոլոր հիւրերը իրենց սենեակները քաշուած էին: Միաստան մէջ հակառակորդներէն ընտրուած վկաները միայն կը մնային: Պարոն Բոնդարէյ հետ Վէրայլէն եկող երկու հոգի եւ Պ. Պաւազմօրանին երկու բարեկամները նշանակուած էին այս դէպքին համար, որ անակնկալ համեմատութիւններ կ'առնէր:

— Այսպէ՞ս ուրեմն... չպիտի հաշտուի՞ն:

— Երկուքն ալ սուրով մենամարտիլ կ'ուզեն:

— Մինչեւ որ իրենցմէ մէկը վիրաւորուի, այն ատեն դադրեցնել կ'ուզեն:

— Ո՛չ, մինչեւ որ մէկը կռուէն փախչի:

— Ցիմա՞ր են անոնք:

— Ասիկա անմտութիւն է...

— Կը կարծուի թէ առաջ ասկէ ուրիշ բաներ կան զորս չենք տեսած ու չենք լսած:

— Բայց ի՞նչ կրնան ըլլալ:

— Վերջապէս պիտի աշխատինք որ ծանր արկած մը չպատահի:

— Աւելի դառն, կը հետեւցնէր ուրիշ մը, Պ. Բրէպուա, քանի որ կռուին վերատեսուչն եմ, զայն դադրեցնել պիտի ջանամ, թէեւ հարուածէ մը յետոյ:

— Որքա՜ն անմտութիւն է:

— Անշուշտ ասկէ բան մը կայ:

. . . .

Հիմա իր սենեակին մէջ առանձին, գրեթէ անզգածօրէն, մէկ քանի նամակներ գրած էր Հանրի տը Պաւազմօրան, այս կարծեմնան ու աղէտին հանդէպ սահմռկած: Այն կինը որուն հետ ամուսնացած էր սիրով, որը ու գրեթէ աղքատ ըլլալուն համար Աւրիէնն ալ՝ վէրսէյ կը կոչուէր: Պչրող ու կամչոտ ըլլալը գիտէր: Բայց երբեք չէր կասկածեր անոր վրայ... Երբեք ադիր չէր ալ տուած... Միշտ իրեն հետ էր.... Ձմեռը Բարիզ՝ արքունիքը կ'երթար, ամառը՝ Պաւազմօրան, ուր գարնան երեք ամիսները կ'անցնէր: Արձակուրդի օրեր էին: Մնաց, որ այդպիսի վտանգաւոր մը, թշնամանք մը մաքէն կ'անցնէ՞ր միթէ:

Առանց չքմեղանքի, անզօր աղջկան մը պէս անձնատուր ըլլալ անծանօթ հիւրի մը... ապշելին եղածին: Լաւ կը զգար թէ իր ատապանքին, իր բարկութեան ատեն...

Այդ մարդուն այնքան զգայնութեամբ պատմած դէպքը ճշմարիտ էր. այդ մարդը պէտք է որ սպաննուէր, գաղտնիքը անհետանալու համար: Բայց այնքան չէր ատեր այդ անձը որքան կ'արհամարհէր այնքան յիմարաբար սիրած իր կինը:

Այո՛... յիմարաբար... մինչդեռ ան զինքը կ'անպատուէր, իր անունը կ'աղարտէր...

Միայն այդ դէր-տեղակալին հետ զինքը խաբած էր:

Յուլիսի ամսուն, կինը առանձին ձըգած էր, առաջին անգամ ըլլալով հինգ տարիներէ ի վեր... իրենց ամուսնութենէն ի վեր.... այդ վեց ամս յանկարծակի Թիւըլըրիի կոչուած էր, Կայսեր ընկերանալու համար, որովհետեւ Սըտանէն յետոյ անոր հետեւած էր... Պաւազմօրան ատեն մը մնացած էր այդ դղեակին մէջ, պաշտօնեաներէն հիւրընկալուած:

Անմիտ, երիցս անմիտ մը, որ աղէտէն յետոյ ամէն բանի դիմագրաւած էր՝ իր կնոջ քով վերադառնալու համար:

Խանդաղատանքէն լացած էր, երբ խօլաբար ամուսնոյն վզին փաթթուելով ըսած էր իր կինը.

— Բարին Աստուա՛ծ վերջապէս զաւակ մը տուաւ մեզի:

— Ա՛հ, խայտառակութիւն. այս յանկարծական աղան հինգ տարուան ամուսնութենէն յետոյ... աղջնիկը եւ մէկ հատիկը:

Ցուցմամբ շնորհակալ կ'ըլլար:

— Այո՛, անպատուութենէն ինը ամիս յետոյ ծնած...:

Ու իր կուրծքին վրայ ակռաներ կը բռնէր:

— Իմս չէ այս աղան... ուրիշինն է. որչա՜փ սաստիկ պիտի նայիմ այս աղէտը, որով կեանքս կը խորտակուի... որքա՜ն սաստիկ պիտի նայիմ այս ամէնը...

Եւ երբ այգը եկաւ մտքին կանթեղին պայծառութեան հետ, որուն բոցը կը տկարանար, Հանրի տը Պաւազմօրան միշտ կրթնած էր սեղանին, որուն վրայ բարկութեան եւ յուսահատութեան քրտինք թափած էր:

. . . .

Մեղմօրէն դուռը կը զարնուէր:

Վկաներն էին:

— Ինչպէ՛ս... Պաւազմօրան, չէ՞ք պառկած... Շատ անխոհեմութիւն է արթուն մնալ գիշեր մը, որուն յաջորդ օրը մենամարտելու պիտի երթաք:

Զոր ժպիտ մը ունեցաւ կոմսը:

— Հանգիստ եղէք, իմ ըրածս գիտեմ եւ ընդհակառակ պիտի տեսնէք [illegible]:

(Շարունակելի)

եւ եւրոպական ձայնագրութեան ու երաժշտութեան դասեր կ'աւանդէ 2–3ու կէս ժամ։

Տեղւոյս երկու թաղերուն մէջ առանձինն դպրաց դասեր կազմած է, ուսուցանելու իբր 20ական երիտասարդներէ, անոնց երաժշտական պատրաստին զանազան ...ալով։

Ինքը իբր վարժապետ՝ չատ բարձր կը ... չատերէն, կատարելապէս անկեղծ, անշահախնդիր ու քաղցրաբարոյ ըլլալով։ Մեծ յոյս ունինք որ մէկ տարին չլրացած ... երաժշտական մեծ բարեկարգում մը պիտի ընէ։

Ցարդ կատարուած երգեցողութիւններն են միաձայն, յատուկ ... թեան եւ որոշ ձայներով ու ... եղանակներով։ Երաժիշտներէ ... Լեւոն էֆ.ի նպատակը՝ ... մէջ բերելով թէ ... Ինչպէս ինքը Լեւոն էֆ. ... Պոլսոյ մէջ ... երաժշտականներու. ... Լեւոն ... Աշտարակցի Աւետիք ...

Ա. ՊՕՐՄԱՅԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Օեամայի բանակը. — Նոր զինուորներ. — Ճապոնի զինուորական զօրութիւնը — Տահեկան տեղեկութիւններ.

Բարիզ, 12 նոյեմ. — Կը հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Թան, ճապոնական նոր զինուորներ ժամանած են Նիու–Չուանկ Օեամայի բանակին համար, ...

...

սպաներուն եւ զինուորներուն։ Բազմաթիւ խրամատներ փորուեցան դիրքերուն վրայ, ուր հանդարտութիւն կը տիրէ։

Բեղեռապուրկ. — Ռուս լրագրին Մուքտէնի թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ նոյեմ. 6 թուականով. — «Ճապոնները կը զօրացնեն իրենց դիրքերը եւ կը շինեն ամրոցներ՝ ... ու երկաթէ թելերով ... մէկ խօսքով անմատչելի բերդի մը կը վերածեն իրենց ճակատը. բայց յարձակողականէ աւելի պաշտպանողականի վրայ խորհելու երեւոյթը ունին։ Այդ ամրութիւնները իրրեւ գործողութեանց խարիսխ պիտի ծառայեն պաշտպանողականի ատեն։ Ճապոնները փորձառութեամբ գիտեն թէ ճակատի յարձակումներով անկարելի է Ռուսերուն յաղթել։ ... ճակատամարտ մը պիտի սկսին յառաջապահները։ Ճապոններուն համար խիստ կարեւոր է ... ճակատի գիծին վրայ եւ թող չտալ Ռուսերուն՝ խզել այդ գիծը։ Այն պարագային երբ Ռուսերը, Ճապոններուն յարձակումները ետ մղելէ ետքը, իրենք ալ յարձակողականի սկսին, այդ միջոցին է որ ճակատի ամրոցները օգտակար պիտի ըլլան Ճապոններուն եւ ... պիտի վճռէ գործին՝ ելքը։ Կ'երեւայ թէ Ճապոնները մտադիր չեն բաւականանալ Լիաօ-Եանկի գրաւումովը, այլ կ'ուզեն այս ձմեռ Ռուսերը վանել Մուքտէնէն, որ անհրաժեշտ է իրենց քաղաքական ... դիտաւորութիւն մը գործելու ...

...

ՔԱՂԹԻԿԻ ՆԵՂԱՐԱՆԻ

Ռուսական նաւատորմին մէկ ... մեկնումը. — Դանիական ... Ձգուեցան մրցումներ. — ...

Լոնտոն, 12 նոյեմ. — ...

...

Ներքին Լուրեր

...

[illegible]

...անուանուեցաւ փոխանակ Պ. Գրասլպերկի որ Ատանա փոխադրուեցաւ նոյն պաշտօնով։ Ատանայի ճիւղին դեր-տնօրէն Պ. Հէնրի Սիմընս նոյն ճիւղին վարիչ անուանուեցաւ։ Պոլսոյ ճիւղին պաշտանեաներէն Պ. Կարապետեան Էսկիշէհիրի ճիւղին Տնօրէն անուանուեցաւ։ Բռուսայի ճիւղին հաշուեքննիչ Պ. Լեմպէր Երուսաղէմ փոխադրուեցաւ իբրեւ դեր-Տնօրէն։ Դամասկոսի դեր-տնօրէն Պ. Բէյլլիօթօ սուրիական Տրիպոլսոյ Տնօրէն անուանուեցաւ։ Պէյրութի Տնօրէն Պ. Ֆրանքոսի Հալէպի Տնօրէն անուանուեցաւ փոխանակ Պ. Հանըմօղլըի որ Պէյրութ փոխադրուեցաւ։ Գաղատի Տնօրէն Պ. Էսաուրս քննիչ անուանուեցաւ եւ անոր յաջորդեց Գաղատի դեր-Տնօրէն Պ. Մէրքիւրեան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Միթիլլէի եւ Հասգոյի Ցանից մաքրապալիտները, աղէն օրը, դառնական պաշտօնարանը երթալով տեսակցեցան Նախարար Ապտիւրրահման փաշայի հետ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Կայսերական մը հրամայեց որ շուտով ճամբայ ելլեն այն առողջական քննութեան բժիշկները որոնք Վան պիտի երթան, Պարսկաստանի մէջ երեւան ելած ժանտախտին վրայ ճարակումը արգիլելու եւ հոն եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնելու համար։ Այդ բժիշկները մէկ երկու օրէն ճամբայ պիտի ելլեն։

— Աղեքսանդրիայէն կը հեռագրեն թէ Թաւխի մէջ ժանտախտէ մէկ մահ պատահեր է։

— Ատանայի Նահանգին քննիչ-անդամնարժը տեղեկագրած է ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ Բոզանի գաւառին մէջ երեւան ելած պաճարախտը մանամեծ կարուստներ կը պատճառէ եւ թէ վարակուած հազար ութ հարիւր անասուններու կէսը զոհ գացած են նոյն ախտին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Հոկտ. 25էն 31 Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 205 որոնց 1ը կարմրախտ, 2ը կեղծմաշկէ, 15ը թոքախտէ, 1ը Թիֆոյէ, 7ը ընդհանրական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ Նահանգին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Համդի էֆ.ի ամսական ինը հարիւր ղրուշ յաւելցուեցաւ՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ։

ԼԷՄՆՈՍԻ նախկին կառավարիչ Րիֆաթ փաշա, որ հիւանդ էր, աղէն գիշերը մեռաւ։

ՀՌՈՄԻ Պանքան որոշեր է Աղեքսանդրիոյ մէջ ճիւղ մը հաստատել՝ տասը միլիոն Ֆր. դրամագլուխով։ Այդ ճիւղը պիտի բացուի տարեգլուխին։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ. — Սապահ կ'իմանայ թէ ծովային առեւտրական դատարանը սնանկ հռչակած է Գալաթիոյ Իսկէլէ ծառաէսի հաստատուած Արմենակ ճանապարհը որ չենքերու չինուածոնինը կը վաճառէ։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ տակաւին կը շարունակէ. երէկ գիշեր ամենէն սաստիկ էր, չենքերը թնդացնելով։ Այս առաւօտ հեղեղանման անձրեւ մը տեղաց եւ փոթորիկը բաւական մեղմացաւ. սակայն կէս օրին հովը նորէն սկսաւ թեթեւ ձիւնով մը։ Առնուած լուրերու նայելով, փոթորիկը ամենէն աւելի Սեւ ծովի մէջ սաստիկ եղած է։ Սեւ ծովի նեղուցէն դուրս [illegible] ալ կը պատահի։ Սեւ ծովէն Կ. Պոլիս գալիք փոստի եւ ածուխի նաւերը ճամբան զանազան նաւահանգիստներ ապաստանած են։ Սակայն մէկ քանին մխրճուած են, սակայն դեռ մանրամասնութիւն մը չկայ։ Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն նաւամիջներ շիկուեցան։

— Շիրքէթի եւ Մախսուսէի շոգենաւերը, երէկ, բաւական դժուարութեամբ կատարեցին երթեւեկութիւնները։

— Այս առաւօտ անձրեւին հետեւանքով, Ղալաթիոյ եւ Բերայի թրամուէյները բաւական դժուարութիւն քաշեցին, վասն զի շատ տեղ ջուրերը լճացած էին և ճամբաներն ալ տիղմով ու աւազով լեցուած։

— Առջի իրիկունը Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ շոգենաւակ մը երեք մաւոնա քաշած կը տանէր, սակայն փոթորիկին սաստկութենէն պարանը խզուեցաւ եւ մաւոնաները դէպի Գարաքէօյ քշուեցան ալիքներէն. քիչ ետքը ուրիշ նաւակ մը խուզարկութիւն կատարեց եւ Պաւլոյ կղզին մօտ զանոնք գտնելով նաւահանգիստ բերաւ։

— Երէկ առաւ. եւրոպական կառախումբով Կ. Պոլիս ժամանող ուղեւորները պատմեցին թէ երկաթուղիի գիծին վրայ ամբողջ գիշերը անընդհատ ձիւն տեղացեր է։ Սինէքլիի եւ Լիւլէ Պուրկազի շրջակայքը մեծաքանակ կացարններ ինկած են, ինչ որ նշան մը կը համարուի թէ ձմեռը սաստիկ պիտի ըլլայ։

ԱՏԱՆԱՅԷՆ կը գրեն թէ վերջերս օգտակար անձրեւներ տեղացած են երկրագործութեան համար։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Առջի օրը Պանկալթիի Թաքսիմի մէջ երիտասարդ մը ներկայացաւ արմաւիքի վաճառական Հաճի Էմին էֆ.ի խանութը եւ տասնըհինգ դրշ.ի չափ գնում մը կատարելով անգլիական ոսկի

կութեամբ եւ մեթոտով յարմար են դաստիարակութեան՝ Կիլիկիոյ վիճակային դըպրոցներուն մէջ։

⁂ Տիվրիկցի երկու ազգայիններ երէկ ներկայացան Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսին եւ խնդրեցին որ իրենց վանուց-առաջնորդ մը նշանակէ։

⁂ Խառն Ժողովի նախընթաց օրուան նիստին մէջ, վերջնական բարեփոխութեամբ եւ արձանագրութեամբ ընդունուեր է այն ծրագիրը, որ կը ճշդէ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ Ազգ. Պատրիարքարանի հաշուոյ եւ վարչական յարաբերութիւնները։ Ժողովը ջնջեց այն կէտերը որոնք անյարմար եւ անհամապատասխան էին կաթողիկոսութեան ներկայ վիճակին, եւ յարմար ու պատշաճ ձեւի մը վերածեց։ Սոկէ առաջ, զանազան թուականներու, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան եւ Պոլսոյ Պատրիարքարանի միջեւ այս կերպ ծրագիրներ գոյութիւն ունեցած են։ Խառն Ժողովը անփոփոխ պահած է 1881ի ծրագրին վերջին մասը, որուն արամադրութիւնն է որ Կաթողիկոսը բնակի միայն Սսոյ վանքին մէջ, վանքը ունենայ միաբանութիւն մը, վանական կանոնագիր մը, վանական ժողով մը, ժառանգաւորաց կանոնաւոր դպրոց մը, Կիլիկիոյ Վիճակին գաւառական օրնաւորները Սսոյ Աթոռին սահմանուած պարտք եւն. զաւարները ըստ սովորութեան անխափան հատուցանեն, տարին անգամ մը Կիլիկիոյ Վիճակային առաջնորդները Սսոյ վանքին մէջ ընդ նախագահութեամբ Ս. Կաթողիկոսին քննեն վանքին վիճակը եւ ելեւմուտքը եւ զայն բարւոքելու համար պէտք եղած միջոցները առաջարկեն, եւ Կիլիկիոյ հոգեւոր եւ կրթական գործոց վրայ խորհին եւ պէտք եղածը գործադրեն։ — Կաթողիկոսը պարտաւոր է կազմել միաբանութիւնը, վանական կանոնագրութեան ծրագիր մը պատրաստել, Կիլիկիոյ Թեմերէն Աթոռին վճարուելիք տարեկան գումարը սահմանել, վանքին շարժուն ու անշարժ գոյքերը երեւան հանել եւ արձանագրել, վանքին նորոգութեան անհրաժեշտ պէտք եղած գումարը որոշել եւ զայն հայթայթելու համար միջոցներ մատծելով, անմիջապէս տեղեկագրել Վարչութեան, որպէս զի պէտք եղածը խորհուի։ Այս է ահա 1881ի տեղեկագրին վերջին մասը, զոր Վարչութիւնը նոյնութեամբ հաստատեց։

Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան, երէկ Պատրիարքարան երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր հետ։

— Արմաշու Ժառանգաւորաց Դպրոցին հրաւիրուած է վաղը նիստ գումարել Ղալաթիոյ Թարգմանչաց Դպրոցին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Այս նիստին ներկայ պիտի գտնուի նաեւ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան։

— Էջմիածնէն կը հաղորդեն թէ Ս. Հայրապետը տարեկան 10000 րուպլի զիջեր է Գէորգեան Ճեմարանի ուսուցիչներուն եւ պաշտօնեաներուն ամսականներէն եւ ուրիշ ծախքերէ. Մայր Աթոռի նիւթական անձկութեան պատճառաւ։

— Գորթուլի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը դիմում ըրած է Պատրիարքարան եւ խնդրած որ թաղային գերեզմանատան օրամափակումին համար պէտք ըլլալիք հրամանը ստացուի պատկանեալ իշխանութենէն։

— Պատրիարքարանի տնօրէնութեամբ՝ Տ. Մկրտիչ քհն. Զլըգաճեան երէկ Խըտրվէլէէի շոգենաւով Աղեքսանդրիա մեկնեցաւ, Գահիրէի եկեղեցիին մէջ քահանայագործելու համար։

— Կէտիկ Փաշայի քահանաները դարձեալ գրով մը խնդրած են որ Տ. Սուքիաս քահանան զրկուի իրենց եկեղեցին։ Միւս կողմէ, Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհրդոյ Դիւանը երէկ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով, եկեղեցւոյն անկերպարան վիճակը յայտնած եւ անմիջական տնօրինութիւն մը խնդրած է։

— Ռուսահայոց եկեղեցական կալուածներու գրաւման գործին մէջ գահացուցիչ ընթացք չունենալնուն համար Երեւանի Նահանգէն 25 հոգի Եւրոպական Ռուսաստանի մէջ բնակելու հրաման ստացած են։ Ասոնց 17ը այր են, միւսները կին, եւ աղջիկ։ Ալեքսանդրապոլէն ալ 25 հոգի նոյն կարգադրութեան ենթարկուած են։

— Պարսկաստանի Խոյ քաղաքի գերմանական որբանոցին մէջ գտնուած հայ անաք աղոց պատրաստած ասեղնագործութեան եւ ատաղձագործութեան զանազան գործուածներ եւ չինուածներ ի ցոյց դրուեր են վերջերս։ Մասնաւորապէս ուշադրութիւն գրաւեր են ատաղձագործական չինուածները, որոնք իրենց տեսակով եւ նրբութեամբ կը համապատասխանեն եւրոպական կարասիներուն։ Ամենէն աւելի գնահատման արժանացեր է քանդակագործութիւնը։ Ընդարձակ եւ շքեղ դահլիճ մը մէջ կարգով շարուեր են վերալիշեալ իրերը, այլ եւ այլ տեսակ բրդէ եւ բամպակէ գործուածներ, սեղաններ, աթոռներ, պահարաններ եւ զանազան տանին կարասիներ։ Որբանոցի հիմնադիր Տօքթ. Լէպսիուս կը փափաքի եղեր Ատրպատականի մէջ բանալ արհեստագիտական դպրոց մը, 50ի չափ աշակերտներով, զանազան դասուններէ։ Ատրպատականի մէջ եղած այս ձեռնարկը նպատակ ունի տեսակ մը մըրցում յառաջ բերել տեղական հայ արհեստաւորներու մէջ դէպ ի կատարելագործութիւն, որովհետեւ այդ կողմերը արհեստները իրենց նախնական վիճակին մէջ կը մնան։

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի 44րդ թիւը հրատարակ ելլէ վաղը առաւօտ, հետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ. —

Հանրային դրամ (Խմբագրական) Տ. Ա. — Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը — Oscar Lazer. Բանաստեղծին սիրտը. ՀԷՆՐԻՔ ՍԷՆՔԻԷՎԻՉ. Թարգմ. ՉԻՖԹԷ-ՍԱՐՐԱՖ — Անմահութեան տենչը (Կոմսին քերթուած) ԵՂԻՇԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏ. — Բժշկական. Բողցկեղին դարմանումը. ՏՈՔԹ. Յ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ եւ Կ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ. — Ցիցաւսկներս (Պ. տ'Օլիվի մահուան առթիւ) Տ. Ս. — Քաղաքական աշխարհ. Ինչ է Արմատան. Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ. — Կեանքի պատկերներ. Բաժանում մը. ՊԱՐԷՏ. — Գարունը կ'ապրեցնէ (Բանաստեղծութիւն) ՇԱՒԱՍՊ ՇԻԱՇԱՆ. — Խմբագրական Նօթեր։

ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Ազգասախնամիա Տնօրէն Ժողովը ներկայիւս կը ծանուցանէ թէ՝ Հիւանդապահուհեաց դասընթացքի Զօրբարդ շըջանը պիտի սկսի Նոյեմբեր 18 հինգշաբթի օր (Ը. Ե.) առաւօտեան ժամը 9 ին։

Ուստի կը հրաւիրուին աշակերտուհիք եւ ունկնդրութեան փափաքողք՝ նոյն օրը տրչէալ ժամուն դասաւանդութեան ներկայ գտնուիլ Ազգասախնամիա դրասենեակը։

Ի դիմաց Բերայի Ազգասախնամի

Ատենադպրի	Ատենապետ
Զ. ԽԱՉԵՐԵԱՆ	ՏՐ. Տ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ
ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Մինչեւ լրագիրս մամուլը դրուած պահուն այս գործակալութիւնը հեռագիր չհաղորդեց։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ. 15 Նոյեմ. — Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ ժամանակ մը հանդարտ մնալէ ետքը, Ճափոնները վերըսկսած են իրենց յարձակումներուն Բորթ-Արթուրի ամրոցներուն դէմ։ Նոյեմ. 12էն 13ի գիշերը բուռն ամբոխ մը կատարուեր է։ Առաւօտ Ճափոնները յարձակումով գրաւեր են Բէքուանի ամրոցը։ Հոկտեմբ յարձակման կատաղութեան, Ճափոնները ետ մղուեցան, հազար հինգ հարիւր հոգի կորսնցնելով։ Ռուսներուն կորուստն ալ խիստ շատ է։

ՓԱՐԻԶ. — Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ճափոնները, Իցէ-Շանի ամրոցին դէմ կատարուած վերջին յարձակումին ատեն, չեն կրցած գրաւել ամրոցը, միայն քանի մը ապաստարաններ ձեռք անցուցեր են, սակայն յետոյ այդ տեղերն ալ թողուցեր են։ Ամրոցը մեծապէս վնասուած է։

ԲՈՐԹՍՄԱՈՒԹ. — Այն նաւը, ուր կը գտնուին Բալթեան Թագաւորը եւ Թագուհին, որոնք Անգլիա կ'երթան, Բաթենպուրի բաղերը անցուած է։

ՉԷԹԻՆՆԷ. — Այսօր սատարդրուեցաւ Պէլճիքայի եւ Սեւ Լերան միջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրութիւնը։

ԱՆՏՐԷ ԶՕՐԱՎԱՐԸ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

ՓԱՐԻԶ. — Ֆրանսայի պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարը հրաժարեցաւ եւ հրաժարականը ընդունուեցաւ։ Անոր պիտի յաջորդէ Պէրթօ զօրավարը։

Ամանս Նասիոնալ ալ կը ծանուցանէ թէ օդին գէշութեան հետեւանքով գիշերուան հեռագիրները չէ ստացած։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 2 Նոյեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	94	35
Ամենէն բարձր գին	»	95	01
Ամենէն վար գին	»	93	23
Ռումէլիի երկաթուղի գոց.	Ֆր.	126	25
Ամենէն բարձր գին	»	126	25
Ամենէն վար գին	»	125	62
ԲԱՑՈՒՄ 3 Նոյեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	94	33
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	126	—
Տիւթիւնի Ռէժի		93	31
Օսմանեան		—	—
Ռէժի		16	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		426	—
Տէրքօզ		243	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	05
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	05
» ժուիսանս		3	—
» պարտաթուղթ		491	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		519	—
Թրանսվալ		100	—
Թրէյք Ֆանսիէ Ֆոնսիէն Ա		291	—
» » » Բ		269	—
Լավրիոն		62	—
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	20
» պարտաթուղթ	«	133	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	(5
Փարիզ » »	Ֆր.	22	81 1/4
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին առնուած չէք	մարք	18	40
Վիեննա չէք	ֆիոր.	21	77
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	(2
Օսմ. Մէճիտիէ	»	99	20
Ֆրիմիա	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	32
Մէճիտիէ	»	—	—
Ռուսական Զէթօգրաֆ	Օ. Ո.	8	58

ԻՒՆԻՈՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829 ԻՆ

1828 L'UNION DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828-1829 ԻՆ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1903ին վճարէ հատուցման գումարներ	284	Միլիոն Ֆրանք
1903ին գանձուած ապահովագին	25	»
Դրամագլուխ և պահեստ	119	»
Ընդհանուր ապահովագրութիւններ	22	Միլիառ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1903ին վճարէ հատուցման գումարներ	130	Միլիոն Ֆրանք
Ընդհանուր ապահովագրութիւններ	278	»
Դրամագլուխ և պահեստ	161 1/2	»
1903ին գանձուած ապահովագին	22	»

[illegible] (accumulation des bénéfices) [illegible]

Ընկերութեան ընդհանուր գործակալ է ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ [illegible]

27 Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն 20—50
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Գեն Կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասմա Քաթըրճը Օղլու։
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա Ինայէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Նոյեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		88	37
Միացեալ պարտք բաց.		86	—
Միացեալ պարտք գոց.		86	—
Օսմանեան Պանքա		18	75
Օսմանեան 1888-1889		92	—
Հելլենական 5 %		47	—
» Մոնոփոլ		48	—
Պուլկարական 1892		96	50
Էքթերիէօր իսփանիէ		105	25
Ճափոնական %		74	—
Թրանսվալ		8	93
Չէրթըրտ		1	81
Ռուսական [illegible]		25	32 1/2
ՓԱՐԻԶ, 15 Նոյեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	47
Միացեալ պարտաթուղթ բաց. Ղրշ.		87	80
Միացեալ պարտաթուղթ գոց. »		87	65
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	595	—
Օսմանէքէ	»	—	
Ռումէլիի երկաթուղի	»	127	50
Օսմ. ժառանգաւոր	»	473	—
Օսմ. Ռէժի	»	365	—
Բոյնուքըք Թիւթ 4 %	»	499	—
Թրէյք Լիոնէ գուրոնը կտրած	»	1149	—
[illegible]	»	86	52
Աւստրիական	»	101	50
Թրանսվալ	»	99	75
Ռուսական 4 %, 1901	»	94	70
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	14
Դրամագլխ	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 15 Նոյեմբեր			
Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	85	10
Ռումէլիի երկաթուղի	»	129	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	108	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	210
ՊՐԻՒՍԷԼ. 15 Նոյեմբեր			
Միացեալ պարտք		86	75
Ռումէլիի երկաթուղի		126	50

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԻՔ
393 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 393
ԽԱՆԻ ՑԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(մէկը Ղալաթիոյ դէմը)

[illegible] 42 [illegible] եւ կէսգիշեր հիւանդն'ընդունին. 2-50

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԷՐԹԷՊԱՆԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 16,
ԻՃՃԷԹ ՓԱՇԱ ԽԱՆԻՆ ՔՈՎ, ԿԱԼԱԹԱ

Յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ այս վաճառատունը կը ծախէ Պըրիւսէլի գորգեր, Թիւլէ ընտիր վարագոյրներ, այլ եւ այլ տեսակ քօշնիչներ, կարասիներու յարդարման յատուկ կերպասներ՝ բամպակէ, բուրդէ, մետաքսէ, նաեւ հայելիներ, քօնսօլներ, պիւֆէներ, մահճակալներ, աթոռներ, նկարներ, պատի ժամացոյցներ, եւն.։ Բոլոր այս ապրանքները կը ծախուին շատ չափաւոր պայմաններով։ Վաճառատունը իր յաճախորդներուն տրամադրութեան տակ կը դնէ սալօնի, ննջասենեակի եւ ճաշասրահի ամբողջական կարասիներ։ Օթոցագործութեան առաջնակարգ ասեղը վարած օթոցարար մը պատրաստ կը գտնուի վաճառատան մէջ, կարասիներու յարդարման աշխատութիւններ կատարելու համար։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
29 ՀԱՍՏԱՏ ԳԻՆԵՐ 32—50

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ
Société Producteur de France, Péra
Ֆրանսական արտադրութեանց Ընկերութիւն
Բերա
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐՈՒ
ԱՐԺԱՆԱՑԱԾ ԶԱՆԱԶԱՆ
ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կրկնակ առողջապահական յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առաւօտ անօթի փորանց կամ ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարերար ազդեցութիւն մը կ'ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ մարդուս ստամոքսը կը վերանորոգուի եւ առողջ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխարդախ ըլլալու համար ...

Ամէր Բիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Ինֆաթ ու Ֆապրիքայի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ
Պ. Լ. ԲԱՐՄԱ։
Պ. Պ.

Բ. Պոնաժի		Ղալաթիա
Ա. Ռէչչիօ		»
Էքօնոմիք Գոօբէռաթիվ		Ղալ. եւ Բերա
Ռոզարիօ Սիւսօնէ		»
Բարաթօրուլօ եւ Մէլէթիատէս		»
Ժ. Սթավրօբուլօ		»
Բոթթաքի եղբարք		»
Վէնսան Գասապեան (դեղավճ.)		Կ. Պոլիս
Մէհմէտ Բեադիմ	»	»
Տ. Մէզիքի որդի եւ Ընկ.	»	»
Մ. Մէզիքի	»	»
Թ. Լինօ	»	»
Պ. Սէֆէրեան	»	»
Ժ. Վօնթիզիանոս եւ Ընկ.	»	»
Էմիլ Լանդրսոն		Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ.ք եւ Ընկ.		»
Թ. Սուրէնեան Բերա, Կ. Պոլիս, Ղալաթիա		
Պօն Մարշէ		Բերա

եւն. եւն. եւն. 34 12—50

ԼԱ ՍԷԶՕՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ, ԲՐԴԵՂԷՆ
ԵՒ
ԲԱՄՊԱԿԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
Բերա, Մեծ-Փողոց, բասաժ Բաճաճա
թիւ 7, Միթիլլի պանծայի քով

Այս կարեւոր վաճառատունը կը յանձնարարենք ընտանիքներուն ո'չ թէ րէքլամ ընելու, այլ անոնց օգտակար ըլլալու նպատակաւ, որովհետեւ, ապրանքներու ժամանումէն յետոյ պիտի գտնեն ամէն տեսակ մետաքսեղէն, բրդեղէն եւ բամպակեղէն ապրանքներու մեծ մթերք մը չափաւոր գիներով։ Աժան ծախելուն պատճառները սոսնք են. 1. Լա Սէզօն վաճառատունը Բերայի մեծ փողոցին վրայ հաստատուած չըլլալով, 3-400 օսմ. ոսկի վարձք վճարելու պարտաւոր չէ։ 2. Լա Սէզօն վաճառատունը կանխիկ կը գնէ իր բոլոր վաճառքները, հետեւաբար ո'չ մէկուն պարտական է։ 3. Լա Սէզօնի առաջին պաշտօնեան, որ յանձնարարութեանց եւ գնումներու գործը կը կատարէ, փորձառու անձ մըն է եւ իրազեկ՝ հանրութեան ճաշակին։ 4. Պաշտօնէութիւնը բանիմաց է ու գիտէ յաճախորդին հետ լաւ վարուելու կերպը 5. Պաշտօնէութիւնը բազմաթիւ չէ, ինչպէս Բերայի մեծ փողոցին վրայ գտնուած հաստատութեանց մէջ. ասկէ առաջ կուգայ ծախքերու մեծ խնայողութիւն մը։

Ահա ինչո՛ւ համար Լա Սէզօն վաճառատունը աժան գիներով ապրանք կը ծախէ, օգինակը շատ մը ընելով հանդերձ։ Իր յաջողութեան միակ գաղտնիքներն են ընդհանուր ծախքերուն մէջ խնայութիւն ընել եւ կանխիկ գնել ապրանքները, նպաստաւորելու համար յաճախորդները։ 6-26

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրուգազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇԹ
ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի առկերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանկանց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ զանձելի տարեթոշակներու։

Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՅԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՋԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ՇԱՀԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Մեր գործակալը Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Դավաֆեան խան, Թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՕՐԴԻԹ Ն. ՊԱՐՆԱԳԱՆԻ
Պոլիս Պառնասեան խան

18 — 45–50

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ

ԳՈՒԱԾ ԵՒ ԸՆԿ.

SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրոյ Անթիսքօրպիւթիքի եւ Մօրիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնտիկները հալեցնելու եւ ախորժակը բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց եւ բոլոր դեղարանաց մէջ Ա.

ԳԱԼԷՆՏԵՐԵՆ ԴՊՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՋԵՒՆ ՋԵՒ ՈՒ ՆԱՐ «ԵԻԱ»

Բարեփոխուած ու ճոխացած

ՆՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆը լոյս տեսաւ միշտ դիւրըմբռնելի կերպով, կը պարունակէ 28 վիմագրուած տախտակներու մէջ 140ի չափ օրինակներ ու պատկերներ, որոնք կը ներկայացնեն զանազան հագուստներ ՁԱՓԿԱՆ ԴՊՐՈՒԹԵԱՄԲ ձեւելու կերպը, ինչպէս կարճ, պարզ, կրկնակողմանի, կրկին յետամասով, եռակողմանի ու բոլորաձեւ տեսակներ, ինչպէս նաեւ կարելի թեւեր, պոլերօ, ֆիկարօ եւ զուած թիկնոցներ, ռուսական եւ նաւաստիական ձեւով շապիկներ, օձիքներ եւն., եւն., եւ 182 էջերու մէջ յստակ կերպով բացատրուած են անոնց ձեւելու եւ կարելու կերպերը։

Իսկ տասնձին 40 տողաւոր էջերու մէջ դրուած են 1100ի չափ արհեստագիտական ու ամենային բառեր՝ քառորդ դարէ մը ի վեր ժամանակամիջոցին ծագումներով, եւ անոնց դէմ նշանակուած են բուն ֆրանս. հայ. յունար. եւ ընթերցողին դիւրութեան համար ալ ինչ ինչ բառերու նշանակութիւնները դրուած են փակագծի մէջ։

Այս նոր գործը իր նախորդներէն աւելի գործնական առաւելութիւններով՝ որ է տիպարներուն առանց կարաբաժինի պատրաստութիւնը։ ... եւ թէ ուսանողին համար ամեն դժուարութիւն միանգամ ընդ միշտ բարձրած է։ Մէկ խօսքով ԻՆՔՆՈՒՍՈՅՑ ԴԱՍԱԳԻՐՔ ՄԸՆ է։

Գին 30 ղրշ., Թղթատարի ծախքով 35։ Կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Մեծ Նոր խան Վերի յարկ. Թիւ 71

8–10

ԱՆԳԼԻԱ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 168,000,000 | Վճարեալ գումարներ Ֆր. 377,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

21 — Սթամպոլ Ապուս էֆէնտի խան — 18–42

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ՊԱՏԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
ՆՈՅՆ ՏԻՍՆՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՊԱՏԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս՝

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Դրանսազլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Փ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպոլ, Սուլթան-Համամ, Բոստ Քաթըրճըօղլը

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն ճենիչին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։

28 — 49–48

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ

Դրամագլուխ եւ պահեստ

ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Դանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4

30 — 38–50

ՀԱՅԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՑԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ, որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ սառնաքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հոգի, ցնցղապայի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։

24 — 36 50

ՔՈՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒ ՔՐՆ

Օրէ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Իվէրնիա	18900	[illegible]	559
Սաքսոնիա	18900	[illegible]	484
Լուքանիա	12950	[illegible]	3223
Քամբանիա	12950	[illegible]	2345
Ուլթոնիա	8845	[illegible]	2936
Ումբրիա	8128	[illegible]	2952
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2518
Մէջիքա	7391	[illegible]	218
Ցելանիա	7369	[illegible]	16

Դիմել առ ՃՈԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ Joly et Seagor

48–50

Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 14

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՐԻՍՈՒՖԵԱՆ

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒՍԹՕՖԼ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ — 56, Ռիւ տը Պօնտի

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՍ ՄԱՐԳԸ — Եւ Գուստ... ռոֆլ ... անունը ... ոսկիով ... գրերով

Կրկին արծաթ ջրծուած բոլոր տուն, կանէլ ու

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Կը վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ, գլխաւոր վաճառատանց մէջ, ԻԶՄԻՐ՝ Ս. Ժօրժսէս 47 Ռիւ Ֆրանք ՍԷԼԱՆԻԿ՝ Գլխաւոր վաճառատանց մէջ ՊԷՅՐՈՒԹ՝ Մէլֆի Ե Մաննաս

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՎՍՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոս. 2/14 եւ 1310 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆէրմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէօյ, Եանի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Դանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս Մ. Մ. Ի. Ստոքս եւ Ռոտիզի, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու Թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆ., չուկայի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդիրա, Մոտա ճամբայի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարճի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, Թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա. Մ. Էդիէն Քրէմլըի, Թէվէքքէլ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Դանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռոսէ, Պէօյիւք Ճամլէքէ ճառամբի, Թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Ռեսուլ էֆ.
Բ. Սոմմարիվա, Բէնուիք.

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

17 — 50–50

ՕՐՈՒԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐՐՈՐԴ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ

ՍԻՆԿԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 345 ԵՒ 349 ԿՐԿԻՆ

ՊԻՆ ՄԱՐՇԻՆՆ ԴԷՄ

ԱՄԷՆ ՕՐ ԲԱՑ Է

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

17–20

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
Ալպանօ	1069	Դոմօ	1497	Կոզօ	[illegible]	Մարքօ	724	Րոզարիօ	136
Ալէքօ	3607	Դոկօ	1906	Կրոտոնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	Էլտօ	4321	Հիտալկօ	1581	[illegible]	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տորինօ	987	[illegible]	372	Միլ.	1057	Սորրենօ	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	1383	Հորաթիօ	3620	[illegible]	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրուրօ	1718	[illegible]	595	[illegible]	2429	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	[illegible]	544	Իակօ	2354	[illegible]	1033	Թորօ	3327
Քըֆֆալօ	4431	Էկօ	2461	Իտաճօ	5040	Օթ[illegible]	4110	Թոլէտօ	1470
Չէլլօ	1371	Էլտորատօ	1520	[illegible]	1010	Օն[illegible]	4036	[illegible]	487
Դալմաս	1337	[illegible]	184	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Դամէօ	2244	Ֆիտօ	934	[illegible]	1307	Բոլէրօ	637	Վասօ	1914
Դագօ	1094	Ֆինլանտ	1828	[illegible]	1700	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Ջիրա	2719	Ֆլամինկ	849	Լէօ	1053	[illegible]	229	[illegible]	2396
Սալերնօ	831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէօնարտօ	2272	[illegible]	1663	Զէնօ	1350
Քլիօ	1697	[illegible]	306	Լիվոնօ	[illegible]	Րոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4255	Կիկանօ	1143	[illegible]	319	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Սլէքօ չըգնալը, Նաւապետ Հիգ։
Դիմել առ Գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

10 — 7–50

COMP RUSS

Navigation a Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Նոյեմբեր։

Գշ. 2/15 Սեւաստաբոլ ժամը 10ին մ. ցորէէն առաջ։
Տաքանրոկ, Ընսրոզ, Էվպատորիա, Թէոդոսիա, Քէրչ, Թարթար Գում-Տամ, Պէրտեանսք, Նովորոսիսք, Բաթում-Սուխում, Օտեսա, ... մը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 4/17 Օտեսա ժամը 11ին մ. ցորէէն առաջ։
Ուրբ. 6/19 Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա. ժամը 11ին մ. ց. էէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ մ. ց.
Կիր. 7/20 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Բաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Զունկուլտաք, Վառնա, Ռուսչուք ժամը 3ին յետ միջօրէի։

49–50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԻԼԻԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Նոյեմ. 18ին Մէնկրէլի, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Նոյեմ. 19ին Մինկրէլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիսք։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 — 28–50 — Թ. ՌԸԳՈՒԼ

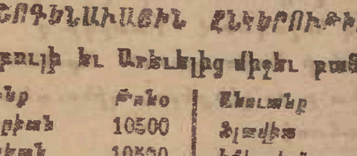

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանեցուց

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	250
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	3700	[illegible]	900
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3500		

[illegible]

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
12 — 9–50 — [illegible]

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (190

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

Բարիզի Գործաւորուհիները

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

Դ.

ԿԻՐԱԿԻԻ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սիւզանի խարտեաշ մազերը լուսապսակ մը կը ձեւացնէին իր անբիծ ճակտին շուրջը, մինչ Ժօզէֆի մազերուն սեւ փունջերը ալ ու ձախ ինկած էին, ճակտին չորս կողմը կեղեւանքներուն մէջէն։

Կենդանի հակադրութիւն մը ձեւացնող այդ երկու կիները սրտով միացած էին իրարու։

Մեր ընթերցողները կը ճանչնան Կասթոնի նշանածին սիրտը. ընդհակառակ պիտի տեսնեն որ Ժօզէֆինի սիրտն ալ կը հաւասարէ՞ր անորինին։

Օ. է օր, Սիւզան, իր հրապույրով ու շնորհով, դիպուածին պարգեւած ընկերուհիին մէջ երեւան կը հանէր ամենուն անծանօթ Ժօզէֆին մը։

Լուցկիի գործաւորուհիին խայտառ ձայնը գոռոտ թրթռումներ կ'առնէր, երբ Սիւզանը կը քօղարկէր, գործաւորուհիներուն վերապահուած դժնդակ կեանքին հանդուրժելու համար։

Այդ ընդվզող գործաւորուհին համակերպածի երեւոյթ կ'առնէր, իր փոքր բարեկամուհին չհաճեցնելու համար՝ իր քաղաքական վէճերը ու բիրտ պահանջումները առաջ չէր բերեր։ Բարձր ու ճոխ մը, որ այդպիսի բերնէ մը լսելուն համար զարմանք կ'ազդէր, բազմաթիւ պարտականութիւնները կը թուէր կնոջ, որ այնքան քիչ իրաւունք ունի. ուղղամտութեան, պատուոյ վրայ կը խօսէր այնպիսի լեզուով մը, որուն պիտի հաւնէր Ռուվրէյ դուքսը։ Ու Սիւզան յուզուած, երախտապարտութիւն կը զգար այդ տարօրինակ աղջկան նկատմամբ, որ բնաւ խօսք չէր ըներ իր ընկերական տեսութեանց վրայ, նպատակ աղջկան մէջ զարգացնելու համար Ֆրանսուազ Պոտուէնի ներշնչած առողջ եւ ուղիղ սկզբունքները։

Իրաւ է որ Ժօզէֆին իր անիրաւական գաղափարներու մասին լուռ կը կենար Սիւզանի առջեւ, սակայն իր համոզումները անխախտ մնացած էին եւ գործարանին մէջ միշտ կը վիճաբանէր անոնց վրայ։

Այն ատեն բերանը կը բանար Ժօզէֆին եւ անվերջ անէծքներ կը թափէր մարդոց ու իրերու վրայ։

Տասնըհինգ օրեր անցան։ Սիւզան մեծ հրացում կ'ազդէր տիկին Տէմիշի ազգականուհիին ու իր աղջկան, այնպիսի չոր ջոզգեստներ կարելով, որոնք անտարակոյս անմրցանելի ապաւոչութիւն մը պիտի ձգէին թաղին մէջ։

Իր առաջին զբաղումէն ալ օգուտ քաղել ուզելով, Սիւզան սահմանած էր գլխարկներու յօրդորումը։ Հարսնցու աղջիկը ու մայրը գնած էին հարկ եղած նիւթերը. ու Սիւզանի պատրիկի ձեռքերը, ու ճնշում գլխ ընկեր կապած էին։

Իր պաշտպանեալին ձեռք բերած յաջողութենէն գոհ, Տիկին Տէմիշ յայտարարած էր թէ օրականով ուրիշ գործեր ալ պիտի գտնէր անոր վրայ։

— Եթէ երբեք կարելի ըլլայ շուտով գործ գտնել, հոգ մի ընէք, նոնոյիկս, ես կը յանձնեմ. Մեր թաղերուն մէջ չատ բարեկեցիկ չկայ, ըսաւ տիկին Տէմիշ լեցուն խնդուածքով մը։

Այսպէս օրերը իրարու կը յաջորդէին ու փոխադարձ Սիւզան միշտ կը ձգձգէր Ֆրանսուազի գրելիք նամակը, որով ներողութիւն պիտի խնդրէր իր պատճառած վիշտին ու անստուգութեան համար, միեւնոյն ատեն պահանջելով տեղեկութիւններ տալով իր մասին։

Ֆրանսուազ Պոտուէնի մօտ երթալու մասին եղած որոշելիք պատճառները գոյութիւն ունէին ակաւորն։ Ժամանակ անցնելէ յետոյ, երբ իր քաւութիւնը լրացած նկատէր, ու աւելի չահաբեր գործ մը գտնէր աշխատելու, միեւնոյն ատեն մոռնալով իր անցեալներն ու վիշտերը, այնպէս որ բնաւ չդողար իւր Կասթօնի ամուսնութեան ուրիշ աղջկան մը հետ, այն ատեն իր մայրադրին քով պիտի երթար, անկէ ներում խնդրելու համար ծնրադիր։

Տիկին Տէմիշի մօտ բնակելէ ի վեր, այնպէս կը թուէր թէ Սիւզանի հոգը կորսնցուցած էին թշնամիները։

Առաջին օր՝ երբ Սիւզան աշխատելու կ'երթար տիկին Տէմիշի ազգականուհիին բնակարանը, ճամբուն երկայնքը կը սարսափէր, խորհելով թէ կրնար նոր դժբախտութիւն մը գալ գլխուն, միւլի հանդիպելով, սակայն շատ կը վախնար, քանի որ հիմա գիտէր թէ ամէն չարիքներուն պատճառն էր անիկա։

Տակաւ սկսած էր ապահովուիլ։ Միեւնոյն ատեն կ'ուրախանար Բարիզի կեդրոնէն հեռացած ըլլալուն համար։

Ամէն առտու ժամը եօթուկէսին կը մեկնէր տունէն, եւ ամբողջ օրը կ'աշխատէր Սոլֆէրինօ փողոցը գտնուող կըրպակին յետամասին մէջ. գիշերը դառնալու համար տիկին Տէմիշի քով։

Միեւնոյն խոհեմութեամբ չարունակելով գործել, շատ հաւանական էր որ իր ապահովութիւնը վտանգի տակ չէր գտնուեր ալ հիմա։

Կիրակի մը, Ժօզէֆին կէս օր աշխատած էր գործարանին մէջ ու Սիւզան ալ նոյնքան ատեն զբաղած էր, որպէսզի կէս օրուան ճաշէն յետոյ պատրաստ ըլլալ, օդին գեղեցկութենէն օգուտ քաղելով։

Սիւզան վախնալով որ իր թշնամիներէն մէկուն հանդիպի, նախ Ժօզէֆինի յայտարարած էր որ շատ փափաքող չէր դուրս ելլելու։

Ժօզէֆինի դէմքը կծկուեցաւ, իր նոր բարեկամուհիին մերժումը լսելով։ Անտարակոյս իր խորչելի ազնուութիւնն էր որ կը վարանեցնէր Սիւզանը։ Այս վերջինը թերեւս կը վախնար որ ամբոխին մէջ կատակներուն ու ծաղրանքներուն կ'ենթարկուէին, երբ միասին դուրս ելլեն։

Իսկոյն Սիւզան կռահեց այդ վիրաւոր հոգիին մէջ առաջ եկած կասկածը. ուստի իր հրեշտակային ու կարեկցող սրտէն թելադրուած, պահանջեց գործաւորուհին թէ շատ գոհ պիտի մնար այդ պտոյտէն։

Փղձկումով շնորհակալութիւն յայտնած էր Սիւզանի, ինչ որ վարձատրութիւն մը համարուեցաւ։

Իր աշխատութենէ դարձին, Ժօզէֆին գրեթէ զուարթ չեչտով մը գոչած էր, այնպէս որ խանութպանուհին զարմացած մնացած էր.

— Օ՛ն, մայր Տէմիշ, շուտ պատրաստեցէք ճաշը... Չեմ ուզեր որ Սիւզան զայ ինծի սպասէ։

— Պտըտելո՞ւ պիտի երթաք։

— Ինչ, այդ բանը արգիլուա՞ծ է մեզի։

— Բնաւ երբեք։ Բայց հաղուադէպ բան մըն է որ քիչ մը օդ առնելու ելլէք։ Երկուքնուդ համար ալ աղէկ է պտոյտը։

— Ուրեմն շտապեցէք։ Փոքրիկը երբ վերադառնայ, պատրաստ պիտի ըլլայ մեկնելու, մինչ ես...

Ու տարօրինակ աղջիկը, իր ցաւագին դառնութեան մէջ ինկնալով նորէն, յարեց.

— Պէտք է որ գեղեցկանամ... երկար գործ պիտի ըլլայ։

Խանութպանուհին չպատասխանեց. Այդ յաղթանդամ կինը, հակառակ իր գռեհիկ երեւոյթին, թէ՛ վարուող եւ թէ բարի էր։

Ժօզէֆին սեղանին գլուխը անցաւ եւ սկսաւ ուտել արագօրէն։

— Պարապ մնացած սենեակնի՞դ վարձուեցա՞ւ, հարցուց Ժօզէֆին, խօսքը ուղղելով տիկին Տէմիշի, որ պնակ մը սոււ կը բերէր իր յաճախորդին։

(Շարունակելի)